

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

J.J.
Exegesis.

Verbum Dei non inconcinne femini confertur, Luc. 8. v. 21. sicuti enim semen, quando bonam terram invenit, multum fructum dat, aliud centuplum, aliud sexagecuplum, aliud trigecuplum, Matth. 13. vers. 8. ita Deus de verbo suo dicit: non revertetur ad me vacuum: sed faciet, quaecunque volui, & prosperabitur in his, ad quae misi illud, Esa. 55. v. 11.

Id perspicimus in praelecta Pericope, in qua Servator in egregiam gratiarum actionem erumpit, quia illi septuaginta discipuli laetum illud nuncium attulerant, quod in nomine ejus Dæmonia ejecerint. Est enim verbum vitae, Joh. 6. v. ult. & potentia Dei ad salutem omni credenti, Rom. 1. vers. 16. Reliquos verò qui non fidem habent verbo, sed illud spernunt, eos Deus ex justo judicio tradet in perversum sensum, ut videntes non videant, & audientes non intelligant, Luc. 8. v. 10.

Querela respicit

1. *Rationis abusum*, qui valde familiaris est, in hac mundi senectate. Inveniuntur enim, qui dicunt: Manus nostrae oculatae sunt, credunt, quod vident. Quo verò id efficiunt, ut Pater caelestis abscondat à sapientibus & prudentibus mysteria Regni caelorum. Per sapientes verò & prudentes intelliguntur

1. *Qui videntur & non sunt*: tales occurrunt

1. *In Choro*, semel inter verbi prae-

nes, qui in concionibus suis non Dei gloriam & Auditorum aedificationem, sed suam gloriam quaerunt, ideò Græca & Hebraica crepant, & sublimitate verborum suspiciendos se præbent. Sed hic non est stylus Spiritus sancti, cui placuit per stultitiam prædicationis salvos facere credentes, 1. Cor. 11. v. 21.

Sed & inter *Auditores* nascutuli inveniuntur, qui cum nondum elementa exordii sermonum Dei degustarunt, se Magistros esse opinantur, Hebr. 5. v. 12. & de rebus fidei subtiliter disserere non verentur, qui melius sibi consulerent, si lacte uterentur, non cibo solido.

2. *In Foro*, ubi sæpè juniores, sapientia opinione turgidi, seniores prævertete non dubitant, eosque alto supercilio despiciunt. Quibus Siracides optimè consulit, c. 3. v. 19.

3. *In Toro*, ubi mariti juniores Seniorum consilium spernunt, ut Rehabeam, 1. Reg. 12. v. 16. vel uxores maritis se multò prudentiores esse, autumant, ut Michol, 2. Sam. 6. v. 20.

2. *Qui videntur & sunt*, & in sapientia sua placent sibi. Quid verò Jeremias? Non gloriatur sapiens in sapientia sua, c. 9. v. 23. Phil. 2. v. 3. Prov. 27. v. 2.

3. *Qui videntur & sunt, sed extrà limites abeunt*. Tales sunt qui mysteria divina ratione metiri non dubitant, & sapientiam divinam justificatum eunt, Luc. 7. v. 35. Sed non est ista sapientia desursum descendens, à Patre luminum, sed terrena, animalis, Diabolica, Jac. 3. v. 15.

Servator nos veram prudentiam docet, inquit: Estote prudentes, sicut serpentes, Matth. 10. v. 16.

Ser-

Serpentes caput probè custodiunt, in quo vita est: sic & nos propter Christum qui caput Ecclesiæ est, Eph. 5. v. 24. omnia profundere minus dubitemus, quo firma sit promissio, Matth. 19. v. 29.

Serpentes pellem detrahunt sibi, & ita renovantur: sic & nos ponamus veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renovemur autem Spiritu mentis nostræ, induentes novum hominem, qui secundum DEUM creatus est, in justitia & sanctitate veritatis, Eph. 4. v. 22. 2. Cor. 4. v. 16.

Serpentes ab homine fugiunt, & in cavernis suis se abscondunt: sic & nos à mundo exeamus, & sodalitium pravum fugiamus, 2. Corinth. 6. v. 17. Breviter: Initium sapientiæ, timor Domini. Intellectus bonus omnibus facientibus eum, Psal. 111. v. ult.

III. *Consequentem fructum.* Abscondit enim Pater cœlestis à sapientibus & prudentibus mysteria Regni cœlorum.

Hoc non ita intelligendum, quasi Deus sapientes & prudentes hujus mundi absolutè reprobraverit, & ex mero beneplacito, à communionem Evangelii excluserit. Minimè. Scriptura enim non aliud beneplacitum memorat, quam quod in Christo est fundatum, Ephes. 1. v. 5. & per Evangelium nobis revelatum, Rom. 16. v. 26. juxta quod ipsi placuit, per stultitiam prædicationis salvos facere credentes, 1. Cor. 1. v. 21. Vult enim omnes salvari, & ad agnitionem veritatis pervenire, 1. Tim. 2. v. 4.

Quia verò sapientes & prudentes hujus seculi gratiam oblatam rejiciunt, & ve-

nire renuunt, Matth. 22. vers. 3. 6. ipsi in culpa sunt, quod Deus eos in perversum sentum tradit, & corda eorum excæcat, ut non fulgeat eis illuminatio Evangelii gloriæ Christi, 2. Cor. 4. vers. 4. 2. Thess. 2. v. 10. 12.

Fugite proindè hanc *φιλαντία*, cum Davide dicentes ex Psal. 25. v. 21.

Simplicitas rectumque tuum me Christe, gubernet.

Sapientia quippè hujus mundi stultitia est apud Deum, 1. Cor. 1. v. 20. & qui vult sapiens esse in hoc mundo, stultus fiat, ut fiat sapiens, 1. Cor. 3. v. 18.

III. *Christianorum statum.* Hic Christum ad se vocare audimus omnes, qui laborant, & onerati sunt. Hæc brevis descriptio est humanæ miseriæ, cui omnes ab utero matris, usque in sepulchrum subjecti sumus,

1. *Ratione externa tribulationis.* Verè enim laboramus, primam vocem emittimus plorantes, & tribulationum variationes & exercitus contra nos sunt, Job. 10. v. 17. Surgat Adam cum omnibus filiis suis, & uno ore loquantur, num in hac vita habuerint unquam gaudium sine dolore, pacem sine discordia, quietem sine motu, sanitatem sine infirmitate, lumen sine tenebris, panem sine dolore, risum sine fletu, ait Augustinus. Non dubito quin omnes responsuri sint: Optima nostra portio, labor & dolor, Psal. 90. v. 10.

2. *Ratione interna corruptionis,* ratione cujus nihil boni in nobis habitat: sed omne figmentum cognitionum cordis tantummodò malum est omnibus diebus, Gen. 6. v. 5. c. 8. v. 21. & volentibus bonum

ffff

num

num facere, malum adjacet, Rom. 7. v. 22. Delinquimus operibus, verbis, gestibus, & cogitationibus, vigilantes, dormientes &c. ita, ut vel septies in die cadat justus, Proverb. 24. v. 17. Delicta quis intelliget? Psal. 19. v. 15. hinc gravissima peccatorum moles oritur, quæ nos paulatim in infernum demergit, Deut. 32. v. 22. ut David testis est, Psal. 38. v. 5.

Reperiuntur, qui hanc molem non sentiunt, sed malum manuum suarum bonum dicunt, Mich. 7. v. 2. vel imaginantur sibi, si à gravioribus sceleribus sese contineant, non occidant, non mæchentur &c. parùm refert, licet execrentur, verba obscæna proferant, scœnore facultates suas augeant, vel alio modo delinquant. Verùm sciamus: nullum peccatum adeò veniale esse, quin fiat, si placet, criminale.

Si quis singulis diebus in prandio & cœna tantum quartam partem canthari vini bibat, anniversariè centum octoginta quinque cantharos efficit, sive duas ohmas & viginti quinque cantharos, quale debitum non adeò facîle persolvendum. Multæ aquarum guttæ si concurrant, magnum fluxum efficiunt, in quo perire possis: ita minuta etiam peccata, si negligantur, occidunt, Augustino dicente.

Proindè peccata non inspiciamus, ut *accedunt*, sed ut *recedunt*, cum Demosthene dicentes: *Tanti pœnitere non emo.* Nam *momentaneum est, quod deleciat, æternum quod cruciat*, Esa. 66. v. ult.

David ex uno peccato in aliud prolapsus, non multum referre arbitrabatur. Verùm ubi conscientia evigilabat, non erat pax ossibus ejus, à facie peccatorum

ejus, ut lamentaretur: Iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum, & sicut onus grave gravatæ sunt super me, Psal. 38. v. 5. 7. renuit consolari anima mea, Psal. 77. v. 3.

Quid Caino? Gen. 4. v. 13. quid Judæ proditori accidit? Matth. 27. Nonne uterque peccatorum mole oppressus est?

Sic adhuc hodiè peccata fronte blandiuntur, calce feriunt, & caudâ vulnerant, Jer. 2. v. 19.

Quilibet proindè videat, ut bonam militet militiam, habens fidem & bonam conscientiam, 1. Tim. 1. v. 19.

-- Hic murus aheneus esto

Nil conscire sibi, nullâ pallefcere culpâ.

Hinc Johannes: Si cor nostrum non condemnaverit nos, fiduciam habemus ad Deum, 1. Joh. 3. v. 21. si verò fiduciam ad Deum, mundus metuendus minimè est, quoniam major est, qui in nobis est, quam qui in mundo, 1. Joh. 4. v. 4.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
I. *Ex parvulorum illuminatione*, de qua Servator: Confiteor tibi Pater, quod ea revelasti parvulis.

Per parvulos non intelliguntur ejusmodi homines, qui planè nullo judicio præditi sunt, & omnia sine discrimine recipiunt, licet cum verbo Dei non congruant: Hæc enim ex causâ Deus afinos reprobavit, quo minus ad sacrificia adhiberentur, Exod. 13. v. 13. sed illi, qui non adeò curiosi sunt, in divinis mysteriis, sed simpliciter credunt